

ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ РИНКУ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ В УКРАЇНІ

Novik O.S., Galushchak A.M. Assessment of the modern state of mobile communication market development in Ukraine

In today's economic environment, the decisive factor in accelerating economic growth is the development of the information space and, in particular, the telecommunications industry. It is the intensification of the processes of informatization of society that will lead to the transition to a new type of economic relations focused on the interests of people, where telecommunications, and in particular, mobile communication, play a major role. Sustainable development of information and telecommunication infrastructure is the most important prerequisite for enhancing the competitiveness of Ukraine's economy and integration into the global information society, enhancing human access to national and world information resources, improving living conditions and quality of life.

Keywords: development, mobile communications, revenue dynamics, number of subscribers, major carriers

Новік О.С., Галушчак А.М. Оцінка сучасного стану розвитку ринку мобільного зв'язку в Україні

В статті розглянуто питання розвитку ринку мобільного зв'язку в Україні. В сучасних економічних умовах визначальним фактором прискорення економічного зростання є розвиток інформаційного простору та, зокрема, телекомунікаційної галузі. Саме активізація процесів інформатизації суспільства забезпечує перехід до нового типу економічних відносин, орієнтованих на інтереси людей, де головну роль відіграють телекомунікації, і, зокрема, мобільний зв'язок. Сталий розвиток інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури є найважливішою передумовою для підвищення конкурентоспроможності економіки та інтеграції України у глобальне інформаційне суспільство, дозволяє розширити можливості людини отримувати доступ до національних та світових інформаційних ресурсів, поліпшити умови та якість життя. **Ключові слова:** розвиток, мобільний зв'язок, динаміка доходів, кількість абонентів, основні оператори

Новик А.С., Галушчак А.М. Оценка современного состояния развития рынка мобильной связи в Украине

В статье рассмотрены вопросы развития рынка мобильной связи в Украине. В современных экономических условиях определяющим фактором ускорения экономического роста является развитие информационного пространства и, в частности, телекоммуникационной отрасли. Именно активизация процессов информатизации общества обеспечивает переход к новому типу экономических отношений, ориентированных на интересы людей, где главную роль играют телекоммуникации, и, в частности, мобильная связь. Устойчивое развитие информационно-телекоммуникационной инфраструктуры является важнейшей предпосылкой для повышения конкурентоспособности экономики и интеграции Украины в глобальное информационное общество, позволяет расширить возможности человека получать доступ к национальным и мировым информационным ресурсам, улучшить условия и качество жизни

Ключевые слова: развитие, мобильная связь, динамика доходов, количество абонентов, основные операторы

Вступ

Ринок мобільного зв'язку впродовж останніх років залишається таким сегментом галузі зв'язку, що найбільш динамічно розвивається рис. 1.1. Основними сегментами на ринку послуг зв'язку залишаються мобільний, телефонний фіксований та комп'ютерний зв'язок, спільна частка яких у загальних доходах від надання послуг зв'язку за підсумками 9 місяців 2018 року склала 83%. Доходи від надання послуг мобільного зв'язку та комп'ютерного зв'язку демонструють тенденцію до збільшення протягом останніх чотирьох років рис. 1.1, так доходи від надання послуг комп'ютерного зв'язку зросли на 20,8%, а доходи від послуг

мобільного зв'язку зросли на 7,2% у період з 2015 по 2018 роки. Спостерігається також зростання доходів від послуг мобільного зв'язку за 9 місяців 2018 року у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року на 1,8%, що свідчить про позитивну динаміку зростання цього сегменту галузі зв'язку. У 2017 році доходи від надання послуг мобільного зв'язку склали 33205,6 млн. грн., збільшившись порівняно з попереднім періодом минулого року на 5,2%. При цьому за 9 місяців 2018 року цей показник склав понад 76% від загальнорічного показника у 2017 році [1].

Виклад основного матеріалу дослідження

Серед найбільш доступних для споживачів послуг в останні роки були послуги мобільного зв'язку, а також послуги широкопasmового доступу до Інтернету. Структуру доходів від надання телекомунікаційних, поштових та кур'єрських послуг за 9 місяців 2018 року представлено на рис. 1.2. Структуру телекомунікаційної галузі, як і в попередні роки визначає ринок мобільного зв'язку рис. 1.2. Зокрема частка доходів від надання послуг мобільного зв'язку склала 56% за 9 місяців 2018 року, при цьому частка доходів від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку становила всього 11%.

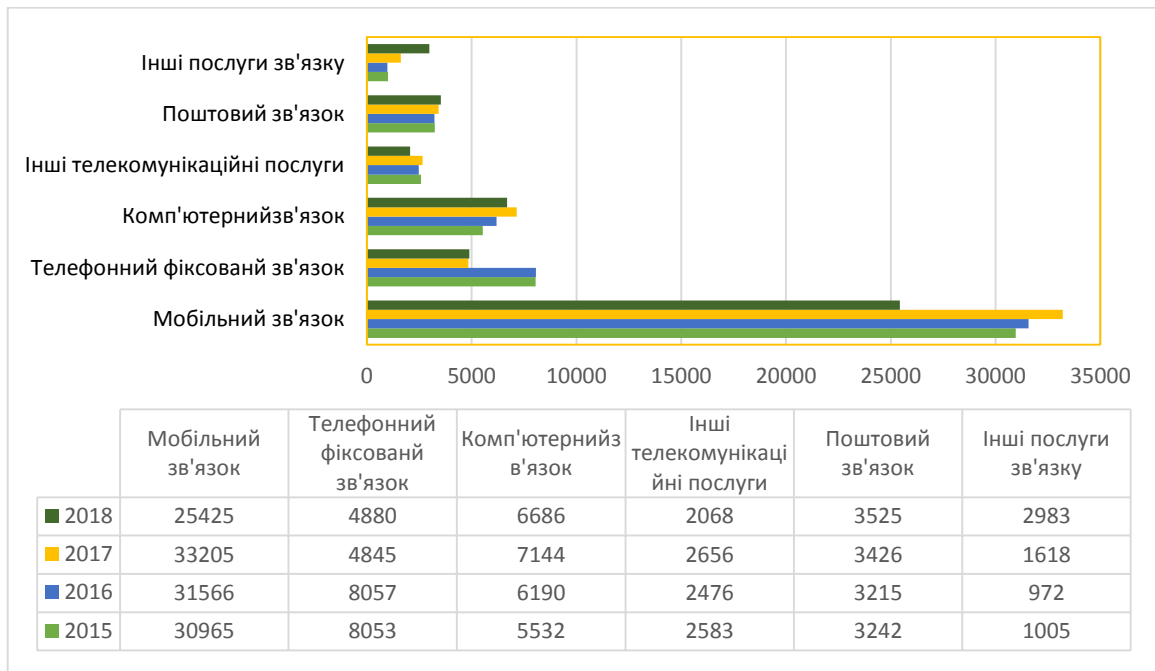

Рис.1.1. Динаміка доходів від надання різних видів послуг зв'язку за 2015-2018 рр.1 , млн. грн.

В загальній структурі доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку найбільшу частку - 99,9% складають доходи від надання послуг стільникового зв'язку, збільшення обсягу яких у 2018 році відбулось на 5,2%, що призвело до збільшення загальної суми доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку. За даними державної служби статистики України питома вага доходів від надання послуг мобільного зв'язку у загальному обсязі доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2018 році склала 65,3%, що на 0,1% менше ніж у 2017 році.

Достатньо низька частка доходів від надання Інтернет-послуг на рівні 15% пояснюється зростанням обсягів мобільного Інтернет-трафіку. За даними Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2016 рік територія покриття мережами 3G збільшилась приблизно у 5 разів та дорівнює території таких країн, як Австрія, Швейцарія та Бельгія разом взятих. Зростання кількості кінцевих абонентських пристроїв, які працюють під управлінням операційних систем (смартфонів, планшетів), створило умови

для зростання попиту споживачів на інформаційно-телекомунікаційні послуги з використанням високошвидкісних широкосмугових технологій радіодоступу та до значного збільшення обсягів мобільного Інтернет-трафіку. Протягом 2017 року суттєво зросли телекомунікаційні ресурси мереж у зв'язку із широким впровадженням на мережах рухомого (мобільного) зв'язку радіотехнологій третього покоління (3G). Динаміка кількості абонентів мобільного зв'язку за період 2015-2018 рр. відображена на рис. 1.3 [2].

Рис. 1.2. Структура доходів від надання телекомунікаційних послуг

Кількість абонентів мобільного зв'язку за 9 місяців 2018 року склала 57456,5 тис. осіб, що на 5,4% менше ніж у 2018 році рис. 1.3. Спостерігалось зменшення кількості абонентів мобільного зв'язку у 2017 на 0,7% або на 450,1 тис. осіб у порівнянні з 2017 роком.

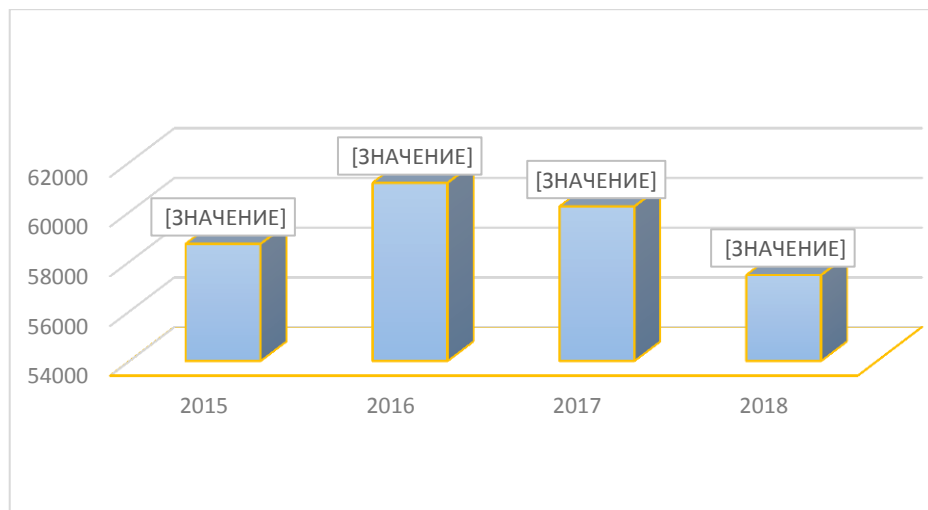

Рис. 1.3. Динаміка кількості абонентів мобільного зв'язку у 2015-2018 рр. та забезпеченість населення мобільним зв'язком у розрахунку на 100 жителів

При цьому у 2016 році, порівняно з 2015 роком кількість абонентів мобільного зв'язку зросла на 2458,5 тис. осіб, або на 4,2%. Кількість абонентської бази мобільного зв'язку може зрости за рахунок розробки нової послуги переносимості телефонних номерів (MNP), тобто можливості абоненту переходити від одного оператора до іншого, не змінюючи свій номер (за планом запуск цієї послуги було намічено на другу половину 2018 р.) [2]. Аналогічну тенденцію до зростання демонструє показник забезпеченості населення мобільним зв'язком у розрахунку на 100 жителів, який у 2018 році склав 134,8%, що свідчить про високий рівень забезпеченості населення мобільним зв'язком. За даними державної служби статистики

України найнижчі показники забезпеченості населення мобільним зв'язком на 100 жителів спостерігаються у Тернопільській області 86,1 та Хмельницькій області 86,9, водночас, найбільші показники забезпеченості у м. Києві 229,8 та Харківській області – 163,2. Місткість ринку послуг мобільного зв'язку у 2018 році складає 57,4 млн. осіб. Частка ринку компанії «Київстар» становить 44% абонентів (25,3 млн. абонентів). При цьому частка ринку найближчого конкурента компанії «ВФ Україна» становить 36% абонентів (20,7 млн. абонентів) табл. 1.1. Станом на 1 квітня 2018 року, кількість активних SIM-карток в Україні зменшилась порівняно з 2017 роком на 3,6 млн. і становила 57,1 млн штук, таким чином рівень проникнення мобільного зв'язку в Україні становив 133% [3]. Це зумовлено популярністю мобільних телефонів з 2-ма SIM -картками. Крім мобільних телефонів сім-картки використовуються також в інших пристроях, які потребують зв'язку для передачі даних чи їх віддаленого керування (наприклад різноманітні промислові датчики, сигналізації, термінали, тощо) [3].

Таблиця 1.1 - Оператори мобільного зв'язку в Україні

Оператор	Технології	Кількість абонентів, млн.	Частка ринку
Київстар	GSM,UMTS,LTE	25,3	44%
ВФ Україна	GSM,CDMA,UMTS,LTE	20,7	36%
Lifecell	GSM, UMTS,LTE	9,7	16,9%
Інтертелеком	CDMA	1,313	2,3%
Інші оператори	GSM,CDMA,UMTS,WiMax		0,8%

Основними операторами є Київстар, ВД Україна та Lifecell, які разом займають понад 96% ринку мобільного зв'язку в Україні. Розглянемо основні тарифи 3G для щоденного використання з невеликим трафіком. У цьому сегменті у кожного оператора є найбільша кількість пропозицій. Тому, щоб не перераховувати всі пакети поспіль, будемо орієнтуватися на середнє споживання середнім споживачем – до 1500 Мб трафіку в місяць. Основними проблемами розвитку ринку мобільного зв'язку є [4]: – погіршення сталості функціонування телекомунікаційних мереж та порушення майнових прав операторів та провайдерів телекомунікацій України на тимчасово окупованих територіях та на території низька ефективність управління телекомунікаційною мережею зв'язку загального користування України, відсутність Національного центру оперативно-технічного управління мережами телекомунікацій України; – нерівномірність забезпечення споживачів телекомунікаційними послугами особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах, у тому числі загальнодоступними телекомунікаційними послугами та послугами ширококутного доступу до Інтернету; – делегування повноважень органами місцевого самоврядування іншим суб'єктам господарювання (комунальним підприємствам) щодо організації доступу операторів телекомунікацій до об'єктів житлового фонду для розгортання будинкових розподільних мереж та нав'язування операторам телекомунікацій невластивих їм функцій з утримання елементів інфраструктури житлового фонду; – нерегульованість питання забезпечення недискримінаційного доступу операторів та провайдерів телекомунікацій до елементів інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики.

Висновки

Мобільний зв'язок в Україні з кожним роком збільшує свою частку в економіці країни надаючи все більше сервісів та послуг, які покращують умови розвитку держави. Послуги зв'язку надають комфорт та переваги, як у веденні бізнесу, так і для звичайних користувачів телефонів або інших пристроїв, що використовують для роботи доступ до мережі інтернет. Мобільний зв'язок динамічно розвивається, збільшується попит на телекомунікаційні послуги

та відповідно зростає дохід від цієї галузі. Не зважаючи на активний розвиток цієї сфери є фактори які сповільнюють цей процес і не дозволяють в повній мірі користуватись послугами мобільного зв'язку всім громадянам України. А саме нерівномірність покриття мобільної мережі викликана не достатньо продуманим правовим та нормативним регулюванням доступу до інфраструктури для провайдерів мобільного зв'язку і з тих же причин низька ефективність телекомунікаційної мережі.

Список використаної літератури

1. Бойко А. Б. Оцінка сучасного стану галузі зв'язку та інформатизації в Україні / А. В. Бойко // Економіка. Управління. Інновації. – Випуск № 1 (13). – 2018.
2. Послугу з перенесення номера мобільного телефону (MNP) впровадять у 2016 році, – УДЦР. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.112.ua/suspilstvo/posluhu-z-perenesennia-nomera-mobilnoho-telefonuMNP-vprovadiat-v-2018-rotsi-udtsr-249010.html>
3. Українці поступово відмовляються від зайвих SIM-карт. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://itc.ua/news/ukrainsyi-postепенно-otkazyvayutsya-ot-lishnih-sim-kart>
4. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2018 рік. – Київ: 2018. – 94 с.

Автори статті

Новік Олександр Сергійович – студент, Державний університет телекомунікацій, Київ, Україна.

Галушчак Андрій Миколайович – студент, Державний університет телекомунікацій, Київ, Україна.

Authors of the article

Novik Oleksandr Serhiyovych – student, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine.

Galushchak Andriy Mykolayovych – student, State University of Telecommunications, Kyiv, Ukraine.

Дата надходження в редакцію: 18.01.2020 р.

Рецензент: д.т.н., доц. А.О. Макаренко